

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ, PATVIRTINIMO

2023 m. sausio 6 d. Nr. 3D-4
Vilnius

Vadovaudamasis 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu Europos Komisijos 2022 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. C(2022)8272, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklėmis, taikomomis projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 3D-147 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtinimo“,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

t v i r t i n u Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklės (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Kęstutis Navickas

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 2021/1060), 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2116, dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu Europos Komisijos 2022 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. C(2022)8272, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklėmis, taikomomis projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 3D-147 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtinimo“ (toliau – Parengiamosios paramos taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

2. Taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką bendruomenių inicijuotų kaimo vietovių vietos plėtros strategijoms, įgyvendinamoms pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano priemonę „Bendruomenių inicijuota vietos plėtra (LEADER)“ (toliau – Priemonė). Taisyklės taikomos vietos veiklos grupėms, rengiančioms ir teikiančioms paramos paraiškas ir vietos plėtros strategijas (toliau – VPS) bei įgyvendinančioms VPS, kurioms skirta parama pagal Priemonę, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų ir VPS vertinimą, atranką ir įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kurios nereglamentuoja Taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse. VPS rengiamos ir įgyvendinamos vadovaujantis bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (BIVP) reikalavimais, nurodytais Reglamento (ES) Nr. 2021/1060 31 str. 2 d.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

- 3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.
- 3.2. **BIVP** – bendruomenių inicijuota vietos plėtra.
- 3.3. **BŽŪP** – bendroji žemės ūkio politika.
- 3.4. **CVP IS** – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema.
- 3.5. **ES** – Europos Sąjunga.
- 3.6. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.
- 3.7. **Ministerija** – Žemės ūkio ministerija.
- 3.8. **NVO** – nevyriausybinė organizacija.
- 3.9. **SP** – Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas.
- 3.10. **VPS** – kaimo vietovių vietos plėtros strategija.
- 3.11. **VVG** – kaimo vietovių vietos veiklos grupė.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Bendruomeninis verslas** (*angl. community's enterprise*) – verslo modelis, kai pagal KPP remiama bendruomenės ekonominė veikla vykdoma remiantis socialiai atsakingo verslo nuostatomis, o gaunamas pelnas skiriamas tą veiklą vykdančios organizacijos (išskyrus viešojo sektoriaus organizacijas) veiklai užtikrinti, aktualioms bendruomenės problemoms spręsti.

4.2. **Kaimo bendruomenė** – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per inicijuotus projektus įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

4.3. **Pareiškėja** – kaimo vietovių vietos veiklos grupė, teikianti paraišką įgyvendinti vietos plėtros strategiją kartu su ta strategija Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos, siekdama gauti paramą kaimo vietovių vietos plėtros strategijai įgyvendinti.

4.4. **Socialinis verslas** – verslo modelis, pagal kurį, išnaudojant rinkos mechanizmą, pelno siekimas susiejamas su visuomenei naudingais tikslais ir prioritetais, remiamasi socialiai atsakingo verslo bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės nuostatomis, taikomos socialinės inovacijos.

4.5. **Vietos veiklos grupė** (toliau – VVG) – viešųjų ir privačių vietos socialinių ir ekonominių interesų grupėms atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius.

5. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai apibrėžti Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme, SP, Administravimo taisyklėse, kituose Priemonės įgyvendinimą ir asociacijų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

III SKYRIUS TIKSLAI IR HORIZONTALIEJI PRINCIPAI

6. VPS turi būti prisidedama prie šių bendrosios žemės ūkio politikos tikslų:

- 6.1. bendrojo tikslo – stiprinti socioekonominę kaimo vietovių struktūrą;
- 6.2. specialiojo tikslo – skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę bei pasirinktinai kitų tikslų, numatytų Reglamento (ES) 2021/2115 6 straipsnyje;
- 6.3. kompleksinio tikslo – modernizuoti žemės ūkį bei kaimo vietoves puoselėjant žinias, inovacijas bei skaitmenizavimo galimybes ir dalijantis jomis žemės ūkio sektoriuje bei kaimo vietovėse, ir skatinant ūkininkus jomis naudotis, sudarant geresnes galimybes naudotis moksliniais tyrimais, inovacijomis, žinių mainais ir mokymu.

7. Priemone prisidedama prie šių ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo:

7.1. subregioninės vietovės principo, t. y. VVG SP nustatytose teritorijų ribose, kaimo vietovėse, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst., įskaitant miestelius ir miestus, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. (savivaldybių centrai nelaikomi kaimo vietove) formuoja veiklos teritorijas ir jose planuoja įgyvendinti VPS. Rečiau apgyvendintose teritorijose, kuriose gyventojų tankumas yra lygus arba žemesnis kaip 25 gyventojai į km², vietos plėtros strategija gali būti taikoma kaimo vietovių teritorijoje nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst.;

7.2. partnerystės principo, t. y. VVG veiklą grindžia partneryste tarp viešųjų ir privačiųjų vietos socialinių ir ekonominių interesų grupių, užtikrindama, kad nė viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimo priėmimo;

7.3. „iš apačios į viršų“ principo, t. y. VVG veikloje taiko vietos gyventojų skatinimo, įtraukimo ir aktyvinimo veiksmus, kurie sąlygoja vietos poreikių aktualumą, įvairovę bei perspektyvumą;

7.4. bendradarbiavimo principo, t. y. VVG inicijuoja ir įgyvendina teritorinius ir (ar) tarptautinius bendradarbiavimo projektus, dalyvauja tinklo veikloje;

7.5. inovacijų principo, t. y. VVG skatina ir vysto inovacijas (naujus produktus, paslaugas, veiklos būdus ir kt.) vietos lygmeniu;

7.6. moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principo, t. y. VVG sudaro kolegialų valdymo organą taip, kad būtų laikomasi moterų ir vyrų dalyvavimo pusiausvyros;

7.7. jaunimo skatinimo principo, t. y. jaunimas ir jauni žmonės įtraukiami į VVG veiklas (kolegialų valdymo organą, VVG administraciją) ir VPS įgyvendinimą (pvz. suteikiamas prioritetas jaunimui ir (arba) jauniems žmonėms, teikiant paramos paraiškas ir (arba) įtraukiant į vietos projektų veiklas).

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Pagal Priemonę remiama VPS vykdytojos veikla, susijusi su:

8.1. vietos projektų įgyvendinimu;

8.2. VPS įgyvendinimo administravimu ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu dalyvauti įgyvendinant VPS;

8.3. teritoriniu ir (arba) tarptautiniu VVG bendradarbiavimu.

V SKYRIUS TINKAMI PAREIŠKĖJAI IR TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS

9. Paraišką gali teikti VVG, kuri kartu su paraiška pateikia Agentūrai vertinti parengtą VPS.

10. Paraiškos tinkamumo vertinimas atliekamas vadovaujantis Administravimo taisyklėse numatyta tvarka.

11. Bendrosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai gauti paramą nustatyti Administravimo taisyklių 124.1–124.6 ir 124.8–124.9 papunkčiuose.

12. Specialiosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai, taikomi VVG, vertinami vadovaujantis Administravimo taisyklių 124.1 papunkčiu:

12.1. veikti pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą;

12.2. veiklą grįsti principais, nurodytais Taisyklių 7 punkte;

12.3. atstovauti kaimo vietovėms, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst., įskaitant kaimus, miestelius, miestus, kitas gyvenamąsias vietas, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. (savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis). Rečiau apgyvendintose teritorijose, kuriose gyventojų tankumas yra lygus arba žemesnis kaip 25 gyventojai į km², atstovaujama kaimo vietovės teritorija gali būti nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst. gyventojų. Teritorija geografiniu, ekonominiu ir socialiniu požiūriais turi būti vientisa, nepriklausyti kitos VVG teritorijai, kuri pretenduoja į paramą pagal Priemonę. Jeigu iš geografiškai

persidengiančios teritorijos pateikiamos vertinti kelios VPS, atrankos vertinimo metu atrenkama daugiausiai atrankos balsų surinkusi VPS;

12.4. sudaryti sprendimų priėmimo teisę dėl projektų (įskaitant VPS) įgyvendinimo atstovaujamoje teritorijoje pagal Priemonę turintį kolegialų valdymo organą, susidedantį iš ne mažiau kaip 11 narių, atstovaujančių skirtingoms interesų grupėms ir užtikrinti, kad nei viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimo priėmimo, t. y. kolegialaus valdymo organo sudėtyje ir sprendimų priėmimo metu nei viena interesų grupė negali turėti 50 ir daugiau procentų balsų;

12.4.1. vietos socialinius interesus atstovaujantis asmuo (pilietinės visuomenės atstovas) – VVG teritorijoje įsteigtos ir veikiančios bendruomeninės organizacijos ar kitos NVO skirtas atstovas, kurio dalyvavimo VVG kolegialaus valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti socialiniams interesams (pvz., atstovauti VVG teritorijoje įsteigtoms ir veikiančioms bendruomeninėms organizacijoms, asociacijoms, NVO ir kt.). Jeigu socialinius interesus atstovaujanti organizacija, veikia didesnėje negu VVG apibrėžta veiklos teritorija, tinkama organizacija veikianti savivaldybės lygiu ir (arba) įregistruota savivaldybės centre ir veikianti VVG teritorijoje;

12.4.2. vietos privatiems ekonominiams interesams atstovaujantis asmuo (verslo atstovas) – VVG teritorijoje įsteigtos ir veikiančios privataus juridinio asmens, privačių juridinių asmenų asociacijos arba fizinių asmenų, užsiimančių ekonomine veikla, asociacijos paskirtas asmuo, taip pat fizinis asmuo, besiverčiantis ekonomine veikla, kurio dalyvavimo kolegialaus VVG valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti ekonominiams interesams (pvz., atstovauti VVG teritorijoje įsteigtoms ir veikiančioms labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms (pripažinimo labai mažomis, mažomis ir vidutinėmis įmonėmis sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme), ūkininkams, verslą plėtojantiems fiziniams asmenims);

12.4.3. viešojo administravimo institucijoms ar įstaigoms atstovaujantis asmuo (vietos valdžios atstovas) – VVG teritorijoje veikiančios savivaldybės, kuri yra VVG narė, mero ar tarybos paskirtas rinkti į kolegialaus valdymo organą asmuo, taip pat tos savivaldybės valdomos įmonės, administravimo subjekto ar kitos VVG teritorijoje veikiančios valstybės įstaigos, organizacijos, kurios atlieka viešojo administravimo funkciją ir (arba) teikia viešąsias paslaugas, atstovas (išskyrus savivaldybės politikus ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus), kurių dalyvavimo kolegialaus VVG valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti viešąjį interesą. Viešojo administravimo institucijų ar įstaigų atstovai gali sudaryti ne daugiau nei 20 proc. VVG kolegialaus valdymo organo narių;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-236](#), 2024-03-21, paskelbta TAR 2024-03-21, i. k. 2024-05076

12.4.4. kitas, 12.4.1–12.4.3 papunkčiuose nenumatytas, interesų grupes atstovaujantys asmenys;

12.4.5. jei VVG kolegialų valdymo organą atstovauja 3 interesų grupės, kolegialus valdymo organas turi būti sudarytas iš 12.4.1 – 12.4.3 papunkčiuose numatytų interesų grupių;

12.4.6. į kolegialaus valdymo organą negali būti renkami politikai, kuriais laikomi asmenys, kurių nuolatinė veikla yra politika ir kurie dalyvauja partijų ir (arba) Vyriausybės ir (arba) savivaldybių aukščiausiųjų organų darbe, turi įgaliojimus priimti politinius sprendimus (pvz. seimo nariai, partijų skyrių vadovai, premjeras, ministrai, viceministrai, meras, taryba ir pan.);

12.4.7. savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių vadovai, kiti darbuotojai, jos valdomų įmonių, savivaldybės administravimo subjektų ar kitos VVG teritorijoje veikiančios valstybės įstaigos, organizacijos, kurios atlieka viešojo administravimo funkcijas ir (arba) teikia viešąsias paslaugas, vadovai kolegialiaame VVG valdymo organe gali atstovauti tik viešojo administravimo interesų grupei. Jeigu asmuo, išrinktas į kolegialų VVG valdymo organą, pagal faktinę padėtį turi galimybę atstovauti socialiniams ir ekonominiams interesams (pvz., yra bendruomeninės organizacijos narys ir ūkininkas), jis turi aiškiai raštu išreikšti, kuriai interesų grupei atstovauja eidamas kolegialaus VVG valdymo organo nario pareigas. Raštai saugomi VVG;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-236](#), 2024-03-21, paskelbta TAR 2024-03-21, i. k. 2024-05076

12.4.8. jeigu atstovaujama teritorija apima kelių besiribojančių savivaldybių teritoriją ar kelių savivaldybių teritorijų dalį (-is), kurios turi būti ne mažesnės kaip seniūnija, į VVG valdymo organą iš kiekvienos savivaldybės, kurios teritorijoje veikia VVG, turi būti išrinkta bent po vieną asmenį iš visų trijų ar keturių interesų grupių;

12.4.9. į VVG kolegialaus valdymo organą išrinkti VVG teritorijoje veikiančios (-ių) moterų ir vyrų lygias galimybes, asmenų, turinčių negalią, ar kitos (-ų) organizacijos (-ų), ginančios (-ių) žmogaus teises, veikiančios (-ių) pažeidžiamų ir (ar) atskirtų visuomenės grupių teisių ir gerovės užtikrinimo srityse, atstovą (-us) atstovauti socialiniams interesams;

12.4.10. kolegialaus valdymo organo nariai iki pirmojo kolegialaus valdymo organo posėdžio arba pirmojo dalyvavimo kolegialaus valdymo organo posėdyje Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka Privačių interesų registre deklaruoja privačius interesus ir teikia minėtas deklaracijas (jeigu šios nėra viešai prieinamos) bei jų pakeitimus VVG ir Agentūrai;

12.4.11. kolegialaus valdymo organas yra įvairaus amžiaus (bent 2 asmenys iki 40 m. jų išrinkimo dieną į kolegialų VVG valdymo organą) ir užtikinama lyčių pusiausvyra (mažiausiai 40 proc. nesvarbu, kurios lyties, atstovų);

12.5. turėti VPS administravimo, metodinius ir finansų valdymo gebėjimus įgyvendinti VPS ir administruoti viešąsias lėšas. VVG turi suformuoti VPS administravimo darbuotojų komandą. VPS administravimo darbuotoju negali būti asmuo, tuo pačiu metu esantis VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo nariu. Minimalūs reikalavimai darbuotojų atrankai:

12.5.1. VPS administravimo vadovui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. VPS administravimo vadovo pareigų negali eiti asmuo, tuo pat metu esantis VVG kolegialaus valdymo organo nariu;

12.5.2. VPS finansinės apskaitos specialistui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui pasitelkiamas finansines paslaugas teikiantis juridinis ar fizinis asmuo);

12.5.3. VPS administratoriui – turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje;

12.5.4. viešųjų ryšių specialistui (VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatintojui) – turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje;

12.6. neturėti iškeltos bylos dėl bankroto ir (arba) nebūti likviduojama, pertvarkoma, reorganizuojama arba restruktūrizuojama (išskyrus atvejus, kai pertvarka, reorganizacija arba restruktūrizacija suderinta su Ministerija).

13. Dalyvauti VVG tinklo veikloje.

14. Atitiktį pareiškėjo bendrosioms ir specialiosioms tinkamumo sąlygoms VVG turi užtikrinti viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu.

VI SKYRIUS PAREIŠKĖJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

15. Bendrieji VVG įsipareigojimai:

15.1. būti atvira naujiems nariams, t. y. užtikrinti lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią (lyties, tautinės kilmės, amžiaus, religijos ar įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos pagrindu) naujų narių, veikiančių (juridinių asmenų atveju) arba gyvenančių (fizinių asmenų atveju) deklaravusių gyvenamąją vietą VVG teritorijoje, priėmimo tvarką. VVG turi teisę praplėsti atvirumo principo taikymą ir į VVG veiklą (kiek tai susiję su projektų įgyvendinimu pagal Priemonę įtraukti kitus asmenis, turinčius dokumentais įrodomas sąsajas su VVG teritorija (pvz., VVG teritorijoje

registruotus, bet joje neveikiančius, juridinius asmenis; VVG teritorijoje ekonominę veiklą vykdančius, bet negyvenančius fizinius asmenis). Bet kokie VVG nustatyti apribojimai dėl narystės VVG yra draudžiami, išskyrus atvejus, kai VVG nariu norinčio tapti fizinio ar juridinio asmens veikla yra draudžiama kitų teisės aktų. VVG nustatydamą privalomą mokėti stojamąjį ir (arba) metinį narystės VVG mokestį, neturi apriboti galimybių naujiems ir esamiems nariams dalyvauti VVG veikloje;

15.2. formuojant ar keičiant VPS administraciją (įskaitant VPS administravimo vadovą), turi būti užtikrintas viešųjų ir privačių interesų derinimas, imamasi kitų korupcijos prevencijos priemonių vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu;

15.3. užtikrinti, kad kolegialaus VVG valdymo organo nariai būtų renkami visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą ir kurie:

15.3.1. keistųsi VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus pasikeistų mažiausiai 1/3 narių, tačiau ne mažiau kaip po vieną atstovą iš kiekvienos interesų grupės. Tas pats asmuo VVG valdymo organo nariu gali būti renkamas 2 kadencijas iš eilės. Po dviejų kadencijų VVG valdymo organe, asmuo gali kandidatuoti į jo narius po vienerių metų pertraukos. Taikoma nuo paraiškos pateikimo dienos. Jei paraiškos pateikimo dieną narys jau yra išrinktas į valdybos valdymo organą, laikoma kad jis yra pirmoje kadencijoje. Pasikeitus VVG kolegialaus valdymo organo nariams, VVG per 5 d. d. turi apie tai informuoti Agentūrą, kuri patikrina pasikeitusios sudėties VVG kolegialaus valdymo organo atitiktį tinkamumo sąlygoms, nustatytoms Taisyklėse;

TAR pastaba. 15.3.1 papunktis taikomas ir paramos paraiškoms, pateiktoms iki 2023 m. gegužės 24 d. įsakymo Nr. 3D-342 įsigaliojimo (2023-05-25).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

15.3.2. būti išklausę arba įsipareigotų per 6 mėn. nuo pirmojo išrinkimo į VVG valdymo organą dienos, išklausyti mokymo kursus, tiesiogiai susijusius su BIVP metodo taikymu. Mokymai gali būti tiek išoriniai tiek vidiniai, esant vidiniams mokymams VVG turi pateikti sudarytą mokymų planą ir įrodymus, kad pagal parengtą planą, mokymai buvo praversti;

15.3.3. būti išklausę arba įsipareigotų per 6 mėn. nuo išrinkimo į VVG valdymo organą dienos išklausyti viešųjų ir privačių interesų derinimo ir deklaravimo bei korupcijos prevencijos kursus;

15.4. viešinti paramą vadovaujantis Suteiktos paramos iš EŽŪFKP lėšų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 3D-201 „Dėl Suteiktos paramos iš EŽŪFKP lėšų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

15.5. nedaryti įtakos, siekiant palankaus sprendimo, VPS vertinimą atliekančiam (-tiems) ekspertui (-ams), Agentūrai, VPS atrankos komitetui arba atskiriems jo nariams, Ministerijai;

15.6. įgyvendinti VPS visa apimtimi;

15.7. kiti Administravimo taisyklėse numatyti įsipareigojimai.

16. VVG turi laikytis įsipareigojimų viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu.

VII SKYRIUS VPS TINKAMUMO SĄLYGOS

17. Bendrosios VPS tinkamumo sąlygos, taikomos VPS:

17.1. VPS forma ir jos priedai (Parengiamosios paramos taisyklių 3 ir 4 priedai) turi būti užpildyti vadovaujantis VPS rengimo instrukcija (Parengiamosios paramos taisyklių 6 priedas), išskyrus atvejus, kai VVG pagrindžia, kad tam tikros privalomos informacijos negali pateikti dėl objektyvių priežasčių;

17.2. VPS formoje numatyti 3 skyriai:

17.2.1 Pirmame skyriuje „VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė“ teikiama ši informacija:

17.2.1.1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė, t. y. aprašoma VVG teritorija, jos išskirtinumas, socialinė bei ekonominė situacija, turimi ištekliai bei pateikiama VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie teritorijos poreikius; VVG teritorijos analizė grindžiama patikimais statistiniais duomenimis. Patikimais statistiniais duomenimis laikomi: Lietuvos statistikos departamento duomenys, pateikti raštu arba esantys interneto tinklalapyje www.stat.gov.lt; kitų valstybės institucijų, taip pat valstybės įmonių duomenys, pateikti raštu arba esantys jų oficialiuose interneto tinklalapiuose; savivaldybės ar jos seniūnijų duomenys, pateikti raštu arba esantys oficialiai patvirtintuose dokumentuose; VVG teritorijos tyrimai, kai jie yra patvirtinti rengėjų; VVG ar jos narių atliktų apklausų duomenys (turi būti saugomos atliktų apklausų anketos, užpildytos respondentų); VVG visuotinių narių susirinkimų, VVG valdymo organo posėdžių protokolai;

17.2.1.2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG), stiprybės ir silpnybės susietos su juos pagrindžiančiais situacijos analizės rodikliais;

17.2.1.3. VVG teritorijos poreikiai, kurie grindžiami SSGG analizės rezultatais;

17.2.1.4. VPS temos aprašymas ir jos pagrindimas (pildoma kai pasirenkama teminė VPS);

17.2.1.5. VVG pristatymas ir vertybės, aprašoma VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija.

17.2.2. Antrame skyriuje „VPS tikslai, rezultato rodikliai ir siejami pokyčiai“ teikiama ši informacija:

17.2.2.1. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai;

17.2.2.2. pasirenkami VPS rezultato rodikliai, kurių bus siekiama VPS ir priemonių lygiu, bei pateikiamas pasirinktų rezultato rodiklių pagrindimas ir kiekybinės reikšmės;

17.2.2.3. nurodomi pokyčiai (kiekybine išraiška), kurių bus siekiama VPS teritorijoje;

17.2.2.4. pateikiama apibendrinta informacija apie VPS.

17.2.3. Trečiame skyriuje „VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas“ teikiama ši informacija:

17.2.3.1. detalūs VPS priemonių aprašymai, numatant sąsajas su BŽŪP tikslais ir VVG teritorijos identifikuotais poreikiais. Atskiros VPS priemonės turi užtikrinti pakankamai platų potencialių paramos gavėjų ratą, t. y. VPS nurodytas planuojamų remti vietos projektų paramos gavėjų teisinis statusas (juridinis ar fizinis asmuo) ir pobūdis (pvz., NVO, bendruomeninė organizacija, jaunimo organizacija ar pan.) užtikrintų, kad įgyvendinant atskirą priemonę galėtų būti gauti keli tarpusavyje konkuruojantys vietos projektai iš kelių VVG teritorijoje esančių seniūnijų (kaip administracinių vienetų). Tinkamumo sąlygos ir reikalavimai numatomi vietos projektų paraiškų teikėjams ir (arba) vietos projektams turi būti aiškūs, nepertekliniai, patikrinami, bei aiški ir galima jų įgyvendinimo kontrolė vietos projekto įgyvendinimo metu ir kontrolės laikotarpiu. Numatyti vietos projektų atrankos principai (pagal atskiras VPS priemones) objektyvūs, jais sudaromos vienodos sąlygos vietos projektų paraiškų teikėjams, siekiama geriausios atitikties VPS priemonės tikslams;

17.2.3.2. preliminarus VPS įgyvendinimo planas;

17.2.3.3. VPS finansinis planas, kuriame numatomos VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir vietos projektų priemonių rūšis bei planuojamas metinis VPS išlaidų planas. VPS finansinis planas sudarytas logiškai ir tinkamai, t. y. nėra prieštaravimų tarp finansinio plano ir planuojamų kvietimų grafiko. Planuojama metinė VPS administravimo išlaidų dalis proc. negali viršyti metinės vietos projektų įgyvendinimo išlaidų dalies;

17.2.3.4. VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą;

17.2.3.5. VPS projekto viešinimas ir jos derinimas su visuomene VPS rengimo metu. Aprašomi VVG atlikti VPS projekto viešieji pristatymai teritorijos bendruomenei, nevyriausybiniams organizacijoms, įmonėms, kitoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms (aprašant, kuriais VPS rengimo etapais projektas buvo viešinamas ir konsultuojamasi, dėl kokių klausimų taikyti konsultavimosi būdai, pagrindžiant, kad pasirinkti viešinimo ir konsultavimosi būdai pakankami,

siekiant užtikrinti kuo platesnį visų gyventojų grupių įtraukimą). Taip pat nurodomi visi naudoti viešinimo kanalai ir derinimui numatyti terminai. VPS rengimo metu gautos pastabos, VVG atsakymai į pastabas ir veiksmai, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pildoma VPS formos 6 priede;

17.2.3.6. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu;

17.2.3.7. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas, funkcijų paskirstymo ir VVG darbuotojų patirties ir gebėjimų aprašymai. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal VVG subjektus aiškiai atskirtos, nesidubliuoja. Aiškiai apibūdinta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema.

17.2.4. VPS 5 priedas – nurodoma VPS sąsaja su patvirtintais VVG teritorijos strateginiais dokumentais (VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginiu planu, regiono plėtros planu, ESBJRS (jeigu yra sąsajų) ir kitais VVG teritorijos strateginiais dokumentais (jei tokie yra).

17.3. VVG parengtą VPS tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas. Prieš tvirtinant VPS:

17.3.1. turi būti įvykdyti viešieji VPS projekto pristatymai ir konsultuotasi su VVG teritorijos gyventojais bent dviem būdais: pvz., per viešus gyventojų susirinkimus (susirinkimai gali būti organizuojami ir nuotoliniu būdu, naudojant elektronines nuotolinio ryšio priemones); interneto svetainėse ar informacinių straipsnių spausdinimą spaudoje, kartu kviečiant teikti pasiūlymus;

17.3.2. VPS projektas turi būti pristatytas arba pateiktas derinti regiono plėtros tarybai, kurios veiklos teritorijoje veikia VVG, ir gautas regiono plėtros tarybos pritarimas dėl VPS atitikties regiono plėtros plano tikslams. Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama iki paraiškos ir VPS tinkamumo vertinimo pabaigos.

TAR pastaba. 17.3.2 papunktis taikomas ir paramos paraiškoms, pateiktoms iki 2023 m. gegužės 24 d. įsakymo Nr. 3D-342 įsigaliojimo (2023-05-25).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

VIII SKYRIUS VPS ATRANKOS KRITERIJAI

18. VPS pridėtinė vertė (kokybė) vertinama balais pagal atrankos kriterijus. VPS atrankos kriterijai yra šie:

Eil. Nr.	VPS atrankos kriterijaus pavadinimas	Balų skaičius
1.	Teminė kaimo vietovių VPS: (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį kriterijų skiriamas susumavus 1.1–1.2 kriterijų balų reikšmes</i>)	10
1.1.	VPS tikslai, priemonės ir pasiekimo rezultatai apima vieną temą, pagrįstą teritorijos poreikiais ir specifika	5
1.2.	VPS numatyta VVG teritorinio ir (arba) tarptautinio bendradarbiavimo kryptis, susijusi su VPS tema	5
2.	VPS investavimo logika. VPS poreikius atliepia siūlomos priemonės, kurios viena kitą papildo, siekiant VPS įgyvendinimo tikslo ir rezultatų, VPS lėšos tarp priemonių paskirstytos taip, kad būtų pasiekti VPS tikslai. (<i>Galimas surinkti balų skaičius pagal šį kriterijų – 10 balų</i>)	10
3.	Jaunų žmonių įtrauktis į VVG veiklą, t. y. kolegialaus VVG valdymo organe ir (arba) VVG administracijoje paraiškos pateikimo dieną yra 2 ir daugiau jaunų žmonių iki 29 metų. (<i>Galimas surinkti balų skaičius pagal šį kriterijų – 10 balų</i>)	10

4.	VPS priemonėmis horizontaliai prisidedama prie šių tikslų: (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį kriterijų skiriamas susumavus 4.1–4.2 kriterijų balų reikšmes</i>)	10
4.1.	Sveikatingumo skatinimo ir (ar) gyvūnų gerovės (pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 6 str. 1 dalies i punktą)	5
4.2.	Aplinkosaugos, klimato kaitos pokyčių švelninimo ir prisitaikymo, tausaus gamtos išteklių valdymo (pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 6 str. 1 dalies d, e, f punktus)	5
5.	VPS priemonėmis įgyvendinama daugiau vietos poreikių, numatytų BŽŪP SP 8 tikslu. Įgyvendinami poreikiai VPS nurodomi su aiškiais rodikliais ir jų reikšmėmis, t. y. koki konkrečiai poreikį įgyvendina, prie kokio rodiklio prisidedama, bei nurodoma kiekybinė rodiklio pasiekimo reikšmė: (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį kriterijų skiriamas susumavus 5.1–5.3 kriterijų balų reikšmes</i>)	60
5.1.	Ekonomikos augimo ir užimtumo skatinimas, tiekimo grandinių ir (arba) bioekonomikos ir (arba) miškininkystės priemonių ir (arba) kitų bendradarbiavimo formų įgyvendinimas (<i>prisidedama prie R.3, R.37, R.39, R.41</i>)*: (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį subkriterijų skiriamas, jeigu VPS atitinka arba viršija šios lentelės 5.1.1 papunktyje nurodytą kriterijaus reikšmę</i>)	25
5.1.1.	Jei prisidedama prie visų 4 numatytų rodiklių	25
5.1.2.	Jei prisidedama prie 3 numatytų rodiklių	15
5.2.	Socialinės atskirties ir skurdo mažinimas bei socialinės integracijos ir užimtumo skatinimas, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros prieinamumo didinimas (<i>prisidedama prie R.37, R.39, R.41 ir R.42</i>): (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį subkriterijų skiriamas, jeigu VPS atitinka arba viršija šios lentelės 5.2.1 papunktyje nurodytą kriterijaus reikšmę</i>)	20
5.2.1.	Jei prisidedama prie visų 4 numatytų rodiklių	20
5.2.2.	Jei prisidedama prie visų 3 numatytų rodiklių	15
5.3.	Viešųjų ar kitų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas (pvz., susisiekimo ir pavėžėjimo paslaugų kūrimas ir vystymas; švietimo, kultūros ir kitų paslaugų, susijusių su gyvenimo kokybe kaime, prieinamumo didinimas) (<i>prisidedama prie R.37 ir R.41</i>). (<i>Didžiausias galimas surinkti balų skaičius pagal šį subkriterijų skiriamas, jeigu VPS atitinka arba viršija šios lentelės 5.3.1 papunktyje nurodytą kriterijaus reikšmę</i>).	15
5.3.1.	Jei prisidedama prie abiejų numatytų rodiklių	15
5.3.2.	Jei prisidedama prie 1 iš numatytų rodiklių	10
Didžiausia galima balų suma:		100

* Rodikliai (R) aprašyti SP.

19. Privalomasis mažiausias VPS pridėtinės vertės (kokybės) atrankos balų skaičius – 70 balų. Jeigu VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu nustatoma, kad VPS nesurinko privalomojo mažiausio 70 balų skaičiaus, VPS kartu su paramos paraiška atmetama.

IX SKYRIUS

PARAMOS DYDIS IR TINKAMOS FINANSUOTI VPS IŠLAIDOS

20. Paramos dydis VPS įgyvendinti apskaičiuojamas vadovaujantis paramos 2023–2027 metų kaimo vietovių vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Paramos 2023–2027 metų kaimo vietovių vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

21. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos, taikomos VPS:

21.1. vietos projektų įgyvendinimo išlaidos. Šioms išlaidoms VPS turi būti numatyta ne mažiau kaip 80 proc. planuojamos paramos VPS įgyvendinti sumos. Bendrosios nuostatos dėl vietos projektų įgyvendinimo finansavimo sąlygų:

21.1.1. vietos projektų įgyvendinimas finansuojamas iš paramos VPS įgyvendinti lėšų, skiriamų iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

21.1.2. didžiausia paramos suma vienam vietos projektui įgyvendinti – 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų). VVG turi teisę VPS numatyti mažesnę didžiausios paramos sumą vienam vietos projektui įgyvendinti;

21.1.3. didžiausia paramos intensyvumo norma, taikoma vienam vietos projektui įgyvendinti:

21.1.3.1. iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešųjų, socialinių paslaugų projektas, įskaitant socialinio verslo ir bendruomeninio verslo projektus, ir atitinka Socialinio ir bendruomeninio verslo vykdymo bei viešųjų paslaugų perdavimo pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. 3D-736 „Dėl Socialinio ir bendruomeninio verslo vykdymo bei viešųjų paslaugų perdavimo pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinių priemonių gairių patvirtinimo“, numatytas sąlygas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

21.1.3.2. iki 90 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra veiklos arba mokymų. Vietos veiklos projektu laikomas toks vietos projektas, kurio galutinis rezultatas pats savaime nėra materialusis turtas. Esmė yra pats projektas, o ne nuolatinė veikla;

21.1.3.3. iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio ir jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (taikoma juridiniams asmenims) ir Europos Komisijos 2003 m. gegužės 3 d. rekomendacijoje Nr. 2003/361/EC dėl labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės apibrėžimo (taikoma fiziniams asmenims);

21.1.3.4. iki 40 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešosios naudos (ne pelno) projektas, kuriuo kuriamas arba didinamas viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei. Investicijos į viešąją infrastruktūrą (privažiavimų, viešųjų erdvių kūrimo ir (ar) jų pritaikymo negalią turintiems asmenims ir pan.) negali būti vienintelis vietos projekto objektas / tikslas;

21.1.3.5. iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai teikiamas tarptautinio bendradarbiavimo projektas;

21.1.3.6. iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai teikiamas teritorinio bendradarbiavimo projektas;

21.1.4. VVG turi teisę sumažinti didžiausią paramos intensyvumo normą, nurodytą Taisyklių 21.1.3.1–21.1.3.4. papunkčiuose;

21.1.4¹. pagal VPS numatytą priemonės rūšį „Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas“ gali būti taikomi keli intensyvumo lygiai, numatyti Taisyklių 21.1.3.1, 21.1.3.3–21.1.3.4 papunkčiuose, priklausomai nuo vietos projekte planuojamos veiklos pobūdžio ir pareiškėjo ir (arba) partnerio tinkamumo;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

21.1.5. fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik tuo atveju, jeigu jie yra privataus verslo pobūdžio;

21.1.6. tinkamos finansuoti vietos projektų išlaidos yra tos, kurios yra tiesiogiai susijusios su VPS įgyvendinimu, įskaitant nepiniginį įnašą darbais (kai tokie gali būti ir yra);

21.1.7. investicijoms į viešąją infrastruktūrą Lietuvos Respublikos savivaldos įstatyme priskirtoms savarankiškomis savivaldybės funkcijoms, t. y. šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas bei savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas, parama neteikiama. Šios išlaidos galimos tik tais atvejais, kai jos būtinos vietos projekte numatytoms veikloms ir (ar) paslaugoms teikti ir (arba) didinamas viešųjų paslaugų prieinamumas. Investicijos į viešąją infrastruktūrą negali būti pagrindiniu vietos projekto tikslu ir vienintele investicija vietos projekte;

TAR pastaba. 21.1.7 papunktis taikomas ir paramos paraiškoms, pateiktoms iki 2023 m. gegužės 24 d. įsakymo Nr. 3D-342 įsigaliojimo (2023-05-25).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

21.1.8. investicijoms, skirtoms pirminės žemės ūkio gamybai, žemės dirbimo ir miško kirtimo vykdymui, parama neteikiama;

21.1.9. EŽŪFKP investicijos (vietos projektų lygmeniu) gali būti padaromos VVG teritorijoje.

21.2. VPS administravimo išlaidos, finansuojamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Šioms išlaidoms VPS gali būti numatyta ne daugiau kaip 20 proc. planuojamos paramos VPS įgyvendinti sumos.

X SKYRIUS

TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI VPS ADMINISTRAVIMO IŠLAIDOS

22. Paramos VPS įgyvendinti dalis, skirta VPS administravimo išlaidoms apmokėti, gali būti išmokėta VPS vykdytojais, jeigu iki VPS įgyvendinimo pabaigos VPS vykdytoja ir VPS išlaikys atitiktį visoms tinkamumo sąlygoms, taip pat VPS vykdytoja vykdys visus priimtus įsipareigojimus, susijusius su VPS įgyvendinimu.

23. VPS administravimo išlaidos finansuojamos iki 100 proc. VPS išlaidoms taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimo būdas taikant fiksuotąją normą neviršijanti Taisyklių 21.2 papunktyje numatytos ribos. Išlaidų poreikis grindžiamas VPS administravimo išlaidų poreikio plane (Taisyklių 3 priedas).

24. VPS administravimo išlaidų kategorijos:

24.1. VPS vykdytojos veiklos išlaidos;

24.2. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos;

24.3. VVG bendradarbiavimo projektų įgyvendinimo išlaidos.

25. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 83 str. 2 dalies b punktu, pagal Priemonę finansuojamoms VPS administravimo išlaidomis (išskyrus VVG bendradarbiavimo išlaidas) taikoma fiksuotoji norma, *ex-ante* apskaičiuojama biudžeto projekto metodu, nustatoma individualiai kiekvienai VVG vertinant VPS administravimo išlaidų poreikio planą, pagal pateiktą informaciją apie planuojamas patirti išlaidas, kurios būtinos VPS įgyvendinti, ir jų pagrindimo dokumentus. Fiksuotoji norma VPS administravimo išlaidoms apmokėti nustatoma ir taikoma vadovaujantis Taisyklių 2 priede patvirtintu tvarkos aprašu.

26. VPS administravimo išlaidos vertinamos vadovaujantis Administravimo taisyklėse numatyta tvarka. Papildomos sąlygos, taikomos VPS administravimo išlaidų poreikio plane grindžiamoms išlaidoms:

26.1. nurodytos šių Taisyklių 27 punkte;

26.2. tiesiogiai susijusios su VPS administravimu ir (arba) įgyvendinimu, VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu ir yra būtinos šioms veikloms vykdyti;

26.3. neviršijančios rinkos kainų. Laikoma, kad prašomos finansuoti išlaidos neviršija rinkos kainų, jeigu planuojamos išlaidos VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo plane pagrįstos (nurodomi alternatyvūs būdai):

26.3.1. bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas, vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „Print Screen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir (arba) vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi Administravimo taisyklių 114 punktu, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytais kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis;

26.3.2. Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais arba nepriklausomų ekspertų atliktais, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamais prekių ir (arba) paslaugų, ir (arba) darbų kainų rinkos tyrimais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms, įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus, ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“;

26.3.3. istoriniais duomenimis, kai grindžiamas VPS vykdytojos biuro patalpų komunalinių išlaidų dydis arba kitos VPS vykdytojos išlaidos, kurių neįmanoma iš anksto tiksliai suplanuoti (pvz., išlaidos kanceliarijos prekėms ir popieriui, komandiruotėms, ryšių paslaugoms, biuro technikos remontui, mokesčiai už automobilio stovėjimą mokamose stovėjimo aikštelėse);

26.3.4. viešųjų paslaugų teikėjų taikomais įkainiais, jeigu tai yra VPS administravimui būtina viešoji paslauga ir nėra galimybės gauti alternatyvių komercinių pasiūlymų (pvz., banko mokesčiai už atsiskaitomosios sąskaitos, skirtos paramos lėšoms, administravimą, mokesčiai už VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro teikiamus išrašus);

26.3.5. patirtos nepažeidžiant pirkimų tvarkos, nurodytos šių Taisyklių XV skyriuje „VPS vykdytojos atliekamos pirkimo procedūros“.

27. Tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos šios VPS administravimo išlaidos, įskaitant PVM:

27.1. VPS vykdytojos veiklos išlaidos:

27.1.1. VPS administravimą atliekančių darbuotojų darbo užmokestis pagal darbo sutartį, įskaitant visus darbdaviui – VPS vykdytojai ir jo darbuotojui (-ams) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka privalomus mokėti mokesčius ir kitas privalomas su darbo teisiniais santykiais susijusias išmokas. Darbo užmokestis iš VPS administravimo lėšų tam pačiam VPS vykdytojos darbuotojui gali būti mokamas ne daugiau kaip už vieną visą darbo etatą (nepriklausomai nuo darbo sutarties rūšies). Vieno viso darbo etato pareiginė alga (atlyginimas) apskaičiuojama pareiginės algos (atlyginimo) bazinį dydį, numatytą Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatyme, padauginus iš darbuotojui patvirtinto pareiginės algos koeficiento. Pareiginės algos koeficientas VPS administravimo vadovui negali viršyti 1,5 dydžio, VPS finansinės apskaitos specialistui, viešųjų ryšių specialistui ir VPS administratoriui – 1,3 dydžio. VPS vykdytojos darbuotojams darbo užmokestis gali būti padidintas atsižvelgiant į VPS vykdytojos darbuotojo VPS administravimo patirtį, už kiekvienus paskesnius darbo metus, skaičiuojant nuo 2019 m. sausio 1 d., skiriant (nuosekliai) po 1 proc. pareiginės algos. Tuo atveju, jeigu VPS darbuotojas tuo pačiu metu dirba kitoje organizacijoje, jo darbo laikas turi būti aiškiai aptartas ir individualus susitarimas dėl darbuotojo darbo laiko turi būti įformintas VPS vykdytojos administravimo vadovo įsakymu,

nurodant savaitės dienas (kai taikoma), kuriomis darbuotojas dirbs, valandų skaičių per savaitę ar per mėn. bei funkcijas, kurias darbuotojas atliks (šie dokumentai, nurodant organizacijos, kurioje papildomai dirba darbuotojas, pavadinimą, turi būti pateikti kartu su VPS administravimo išlaidų poreikio planu arba Agentūrai per 10 darbo dienų nuo naujo darbuotojo įdarbinimo dienos). VPS vykdytoja, neturinti VPS finansinės apskaitos specialisto, dirbančio pagal darbo sutartį, gali įsigyti finansinės apskaitos teikimo paslaugas iš paslaugos teikėjo – juridinio asmens, teikiančio jas pagal paslaugų teikimo arba kitas sutartis, arba fizinio asmens, veikiančio pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą ir pasamdyto VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

Nr. [3D-236](#), 2024-03-21, paskelbta TAR 2024-03-21, i. k. 2024-05076

27.1.2. komandiruočių ir atstovavimo išlaidos turi būti tiesiogiai susijusios su Priemonės „LEADER“ įgyvendinimu, VPS priemonių įgyvendinimu, ES ir nacionalinių tikslų įgyvendinimu ir negali viršyti įkainių patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarime Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“. Komandiruojami (atstovauti) gali būti VPS vykdytojos nariai, kolegialaus valdymo nariai, darbuotojai, VPS vykdytojos nustatyta vidaus tvarka;

27.1.3. VPS administravimą atliekančių darbuotojų ir kolegialaus VPS valdymo organo narių mokymų išlaidos. Mokymų turinys turi būti tiesiogiai susijęs su VPS vykdytojos tinkamumo sąlygų vykdymu, atrankos kriterijų ir įsipareigojimų laikymusi, VPS vykdytojos atliekamomis VPS administravimo funkcijomis, VPS įgyvendinamų priemonių turiniu, ES ir nacionaliniais tikslais. Lektoriumi už atlygį negali būti samdomas VPS vykdytojos darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys, taip pat bet kurios kitos VVG darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys;

27.1.4. kanceliarinių prekių ir popieriaus įsigijimo (raštinės reikmenys);

27.1.5. ryšio paslaugų įsigijimo;

27.1.6. VPS vykdytojos visuotinių narių susirinkimų ir kolegialaus valdymo organo posėdžių išlaidos;

27.1.7. VPS vykdytojos dalyvavimo tinkluose nario mokestis - tinkamų finansuoti išlaidų įkainis – 500 (penki šimtai) Eur (be PVM) nario mokestis per metus;

27.1.8. viešųjų paslaugų teikėjų paslaugos (banko mokesčiai, draudimo įmokų mokesčiai, VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro ir Nekilnojamojo turto kadastro ir registro viešosios paslaugos, VĮ Žemės ūkio duomenų centro viešosios paslaugos, nepriklausomų audito įmonių paslaugos, susijusios su VPS įgyvendinimo tinkamumo vertinimu, kitų valstybės institucijų, valstybės įmonių viešosios paslaugos, dokumentų vertimų paslaugos ir kt.);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

27.1.9. biuro įrengimo ir (ar) išlaikymo išlaidos (patalpų nuomos, įrenginių, baldų, biuro technikos, įrangos ir kt. įsigijimo ir (arba) nuomos, įrengimo, aptarnavimo, remonto, utilizavimo, biuro patalpų komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidos). Nuomojamų biuro patalpų plotas negali viršyti 100 kv. m. (jeigu viršija, tinkamomis finansuoti išlaidomis proporcingai pripažįstama dalis biuro patalpų nuomos ir komunalinių paslaugų mokesčio). Tais atvejais, kai investuojama į patalpą, t. y. atliekamas patalpų remontas, įrengiamas kondicionavimas ir t. t. nuomos arba panaudos sutartis turi būti įregistruota VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ir turi galioti ne trumpiau kaip iki VPS įgyvendinimo pabaigos. Biuro įrengimo išlaidos gali būti kompensuojamos vieną kartą per VPS įgyvendinimo laikotarpį;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

27.1.10. transporto priemonės (automobilio) įsigijimo arba nuomos (įskaitant išperkamąją nuomą) ir išlaikymo išlaidos, taip pat kuro išlaidos, VPS vykdytojos teisėtais pagrindais (nuosavybės teise ir (arba) pagal nuomos sutartį (įskaitant išperkamosios nuomos sutartį), ir (arba) panaudos

sutartį) valdomų transporto priemonių (automobilių) (ne daugiau kaip dviejų tuo pat metu) kuro įsigijimo išlaidos. Jei lengvasis automobilis įsigijimas (įskaitant išperkamosios nuomos sutartį) taikomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ 5.2.1 papunktyje nurodytas įkainis, t. y. lengviesiems automobiliams, turintiems ne daugiau kaip 5 sėdimas vietas. Jeigu VPS vykdytoja neįsigyja lengvojo automobilio nuosavybės teise arba neišsinuomoja jo išperkamosios nuomos teise, lengvojo automobilio paprastosios nuomos įkainis negali viršyti 1 200 (vienas tūkstantis du šimtai) Eur per metus ir turi būti nuomojamas iš asmenų, kuriems automobilių nuoma yra įprasta komercinė-ūkinė veikla.

27.2. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos:

27.2.1. interneto svetainės sukūrimo, modifikavimo, palaikymo ir priežiūros paslaugos;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

27.2.2. viešinimo ir aktyvinimo renginiai. Atlyginimas renginio vedėjui yra tinkamos finansuoti išlaidos, jeigu organizuojamas renginys – konferencija. Renginio vedėju negali būti samdomas VPS vykdytojos darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys, taip pat bet kurios kitos VVG darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys. Informaciją apie planuojamą renginį, likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki planuojamo renginio pradžios, VPS vykdytoja Agentūrai siunčia el. p. LEADERmokymai@nma.lt. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamo renginio tema, data, vieta, darbotvarkė, trukmė valandomis;

27.2.3. mobiliosios įrangos, reikalingos viešinimo ir aktyvinimo renginiams, įsigijimas (pvz., reprezentacinės palapinės, informaciniai standai ir pan.);

27.2.4. informavimas spaudoje, per televiziją, radijo ir kitais visuomenės informavimo kanalais;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

27.2.5. vaizdo, garso medžiaga, elektroniniai leidiniai;

27.2.6. plakatai, aiškinamieji standai, informacinės lentos, kitos išorinės ženklinimo priemonės;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

27.2.7. potencialių vietos projektų paraiškų teikėjų mokymai. Mokymai turi būti tiesiogiai susiję su vietos projektų rengimu pagal konkrečias VPS priemones, kurių rengimui reikia specifinių žinių. Lektoriumi už atlygį negali būti samdomas VPS vykdytojos darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys, taip pat bet kurios kitos VVG darbuotojas ar kolegialaus valdymo organo narys. Informaciją apie planuojamus mokymus, likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki planuojamų mokymų pradžios, VPS vykdytoja Agentūrai siunčia el. p. LEADERmokymai@nma.lt. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamų mokymų tema, data, vieta, mokymų trukmė valandomis, mokymuose planuojantys dalyvauti asmenys, mokymus teiksiantis mokymų paslaugų teikėjas, lektorių vardai, pavardės, pareigos.

27.3. VVG bendradarbiavimo projektų įgyvendinimo išlaidos, ne daugiau kaip 30 000 Eur visam VPS įgyvendinimo laikotarpiui. Šios išlaidos VPS administravimo išlaidų poreikio plane nėra vertinamos, jos bus teikiamos ir vertinamos su atskira paramos paraiška.

28. Netinkamos finansuoti išlaidomis laikomos:

28.1. išlaidos, neišvardytos šių Taisyklių 27 punkte bei Administravimo taisyklėse numatytos netinkamos finansuoti išlaidos;

28.2. išlaidų dalis, viršijanti tinkamų finansuoti išlaidų įkainį (kai toks yra nustatytas);

28.3. atlyginimai VPS administravimą atliekantiems juridiniams asmenims, samdytiems VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis, išskyrus finansinės apskaitos paslaugas, taip pat atlyginimai VPS administravimą atliekantiems fiziniams asmenims, veikiantiems pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą ir samdytiems VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis, išskyrus finansinės apskaitos paslaugas;

- 28.4. nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidos;
- 28.5. naudoto turto įsigijimo išlaidos;
- 28.6. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;
- 28.7. instruktažo pravedimo išlaidos, išskyrus atvejus, kai instruktažo paslauga įsigyjama su įranga, technika, mechanizmais, programomis;
- 28.8. nepagrįstai didelės išlaidos (kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi Administravimo taisyklių 114 punktu, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytais kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis).

XI SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKOS IR VPS PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

29. Kvietimą teikti paraiškas ir VPS skelbia Agentūra pagal Ministerijos patvirtintą paramos paraiškų teikimo tvarkaraštį.

30. Paraiška rengiama pagal Taisyklių 1 priede pateikiamą formą. VPS rengiama pagal Parengiamosios paramos taisyklių 3 ir 4 prieduose pateikiamas formas ir Parengiamosios paramos taisyklių 6 priede pateikiamą rengimo instrukciją.

31. Paraiška su VPS ir kitais reikalaujamais priedais Agentūrai teikiama pasirašytu kvalifikuotu elektroniniu parašu, juos siunčiant el. paštu dokumentai@nma.lt, arba teikiami naudojantis ŽŪMIS pranešimų siuntimo funkcionalumu (ŽŪMIS meniu punktas „Pranešimai“). Kitu būdu paraiškos, VPS ir kiti reikalaujami dokumentai nepriimami. Paramos paraiška ir prašomi dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki kvietimo teikti paramos paraiškas paskutinės dienos 24 valandos.

32. Paramos paraiškos, VPS ir jų priedai pildomi, teikiami, registruojami Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

XII SKYRIUS

VPS IR PARAIŠKOS VERTINIMAS

33. VPS ir paraiškos vertinimą atlieka Agentūra Administravimo taisyklėse numatyta tvarka, vertinimą sudaro du etapai:

33.1. VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

33.2. VVG ir VPS tinkamumo vertinimas.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

34. VPS pridėtinė vertė (kokybė) nustatoma pagal šių Taisyklių 18 punkte nurodytus VPS atrankos kriterijus.

35. Kokybiškos VPS, surinkusios 70 ir daugiau atrankos balų perduodamos į kitą etapą, t. y. VVG ir VPS tinkamumo vertinimą.

36. VPS ir paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau nei 2 mėnesius nuo paramos paraiškų ir VPS priėmimo laikotarpio pabaigos. Į VPS ir paraiškos vertinimo terminą įskaičiuojamas VPS pridėtinės vertės vertinimas, paklausimų VVG, patikrų vietoje atlikimo, prašymo dėl papildomos informacijos kitoms institucijoms pateikimo ir atsakymo gavimo bei ekspertizės atlikimo terminas. Jeigu atliekant VPS ar paraiškos vertinimą yra nustatoma trūkumų, Administravimo taisyklių numatyta tvarka išsiunčiamas VVG paklausimas. Paklausimai gali būti siunčiami bet kuriame VPS ir paraiškos vertinimo etape.

37. Atlikus VPS ir paraiškos vertinimą, Agentūra Administravimo taisyklių nustatyta tvarka teikia dokumentus Ministerijos projektų atrankos komitetui. VPS ir paraiškos vertinimo ataskaitos forma pateikiama Taisyklių 4 priede, kuri kartu su galutiniu VPS variantu pateikiama Ministerijai.

Ministerijos prašymu Agentūra turi pateikti kitą informaciją ar dokumentus, susijusius su VPS ir paraiškos vertinimu.

XIII SKYRIUS VPS TVIRTINIMAS

38. Administravimo taisyklėse numatyta tvarka sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo VPS priima Ministerija.

39. Sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskystimo įforminamas ir apie jį VVG informuojamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Agentūrai priėmus sprendimą skirti paramą, VVG tampa paramos VPS vykdytojomis. Paramos sutartis nesudaroma.

XIV SKYRIUS VPS ADMINISTRAVIMO IŠLAIDŲ POREIKIO PLANO TEIKIMAS, VERTINIMAS, TVIRTINIMAS IR KEITIMAS

40. VPS vykdytoja VPS administravimo išlaidų poreikio planą (VPS administravimo išlaidų poreikio plano forma pateikta šių Taisyklių 3 priede). VPS administravimo išlaidų poreikio planas teikiamas vieną kartą visam VPS įgyvendinimo laikotarpiui. VPS vykdytoja Agentūrai jį pateikia per 5 darbo dienas po Sprendimo dėl paramos skyrimo gavimo. VPS administravimo išlaidų poreikio planas teikiamas per ŽŪMIS.

41. VPS administravimo išlaidų poreikio planas turi būti parengtas atsižvelgiant į VPS įgyvendinimo veiksmų planą, nurodytą VPS 16 ir 17 lape „VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis“ ir „Metinis VPS išlaidų planas“.

42. Agentūra VPS administravimo išlaidų poreikio planą turi patvirtinti per 20 darbo dienų nuo jo gavimo dienos. Gavusi VPS administravimo išlaidų poreikio planą Agentūra gali:

42.1. patvirtinti VPS administravimo išlaidų poreikio planą. Pritariama tuomet, kai VPS administravimo išlaidų poreikis yra pagrįstas aiškiais skaičiavimais, argumentais ir dokumentiniais įrodymais;

42.2. grąžinti patikslinti VPS administravimo išlaidų poreikio planą. Grąžinama patikslinti tuomet, kai pagal atskiras VPS administravimo išlaidų eilutes pateikiami netikslūs skaičiavimai ir (arba) neaiški poreikio pagrindimo argumentacija, ir (arba) trūksta informacijos, kuri yra reikalaujama pagal specialiąsias tinkamumo finansuoti išlaidas sąlygas (pvz., nurodant išlaidų poreikį mokymams), ir (arba) Agentūrai kyla įtarimų dėl VPS administravimo išlaidų poreikio plane nurodytų kainų padidinimo (kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi Administravimo taisyklių nuostatomis, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytais kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis).

43. Patvirtintus VPS administravimo išlaidų poreikio planą, Agentūra raštu informuoja VVG apie vertinimo metu nustatytą VPS administravimo išlaidų apmokėjimui taikomą fiksuotąją normą ir didžiausią galimą pagal šią fiksuotąją normą apmokamų išlaidų sumą. Patvirtintas VPS administravimo išlaidų poreikio planas tampa neatsiejama VPS įgyvendinimo dalis ir nustatyta VPS administravimo išlaidų apmokėjimui taikoma fiksuotoji norma taikoma VPS įgyvendinimo metu deklaruojant VPS administravimo išlaidas. Jei VPS vykdytoja yra nusimačiusi įgyvendinti VVG bendradarbiavimo projektą iš didžiausios galimos pagal fiksuotą normą apmokamos išlaidų sumos reikia atimti VVG bendradarbiavimo projektui numatytą išlaidų sumą.

44. Vertinimo metu nustatyta fiksuotoji norma VPS įgyvendinimo metu negali būti keičiama, išskyrus atvejus numatytus Fiksuotosios normos VPS administravimo išlaidoms apmokėti nustatymo ir taikymo tvarkos apraše (Taisyklių 2 priedas). Tokiu atveju Agentūra iš naujo įvertina ir nustato VPS administravimo išlaidų apmokėjimui taikomą fiksuotąją normą.

XV SKYRIUS VPS VYKDYTOJOS ATLIEKAMOS PIRKIMO PROCEDŪROS

45. VPS vykdytoja prekių, paslaugų ar darbų, susijusių su VPS įgyvendinimo administravimu, pirkimus (toliau – viešieji pirkimai) atlieka vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas).

46. VPS vykdytoja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus turi atlikti elektroniniu būdu, naudodamasi CVP IS (interneto tinklalapis www.eviesiejiipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (interneto tinklalapis www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis. Esant poreikiui VPS vykdytoja Agentūrai turi sudaryti galimybę prisijungti prie CVP IS ir peržiūrėti pirkimo informaciją.

XVI SKYRIUS

VPS VYKDYTOJOS MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMAS, ADMINISTRAVIMAS IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

47. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

48. Fiksuotoji norma taikoma vadovaujantis Taisyklių 2 priede patvirtintu Fiksuotosios normos VPS administravimo išlaidoms apmokėti nustatymo ir taikymo tvarkos aprašu. Tinkamų deklaruoti VPS administravimo išlaidų suma apskaičiuojama VVG projektų atrankos komitete atrinktų vietos projektų sumą padauginus iš vertinimo metu nustatytos VPS administravimo išlaidų fiksuotosios normos procento. Metinė VPS išlaidų suma, negali viršyti VPS metiniame išlaidų plane nusimatytos sumos (*Excel 17 lentelė*), išskyrus atvejus, kai lieka sutaupyta VPS administravimo išlaidų likutis praėjusiais metais, jis gali būti pridedamas prie einamųjų metų deklaruojamos VPS išlaidų sumos.

49. VPS įgyvendinimo metu išlaidoms, apmokamoms taikant fiksuotąją normą, pagrįsti išlaidų patyrimo ir apmokėjimo dokumentai neteikiami, išskyrus atvejus numatytus Fiksuotosios normos VPS administravimo išlaidoms apmokėti nustatymo ir taikymo tvarkos aprašo 15 punkte (Taisyklių 2 priedas). Agentūra, kilus įtarimų ir (arba) gavus skundą, kad VPS vykdytoja neskaidriai naudoja VPS administravimui skirtas lėšas, turi teisę atlikti patikrą vietoje, kurios metu patikrinami su mokėjimo prašymu (-ais) susiję išlaidų patyrimo ir apmokėjimo dokumentai.

50. VPS administravimo išlaidos apmokamos išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos. Po VPS administravimo išlaidų poreikio plano patvirtinimo VPS vykdytoja pateikia Agentūrai avanso mokėjimo prašymą. Avanso dydis VPS vykdytojai gali siekti iki 40 proc. paramos VPS administravimui numatytos sumos, bet ne daugiau kaip po 100 000 (vieną šimtą tūkstančių) Eur toms VPS vykdytojoms, kurių atstovaujamos teritorijos faktinis gyventojų skaičius 2021 m. yra iki 50 000 (penkiasdešimt tūkstančių), ir ne daugiau kaip po 130 000 (vieną šimtą trisdešimt tūkstančių) Eur toms VPS vykdytojoms, kurių atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius yra daugiau kaip 50 000 (penkiasdešimt tūkstančių).

51. Gavusi avansą, VPS vykdytoja pradeda įgyvendinti VPS ir pirmąjį mokėjimo prašymą teikia Agentūrai ne vėliau kaip po 12 mėnesių nuo avanso gavimo dienos. Galutinis mokėjimo prašymas, kurio sudėtinė dalis yra galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita, teikiamas įgyvendinus VPS.

52. Mokėjimo prašymas turi būti pateiktas bent 1 kartą per metus iki kiekvienų metų spalio 31 d., išskyrus galutinį mokėjimo prašymą, kuris turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2029 m. rugsėjo 30 d.

XVII SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO VIEŠINIMAS IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVINIMAS

53. VPS vykdytoja privalo viešinti VPS įgyvendinimą ir aktyvinti VVG teritorijos gyventojus dalyvauti įgyvendinant VPS. VPS įgyvendinimo viešinimą VPS vykdytoja turi vykdyti pagal Viešinimo taisykles ir šias Taisykles. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą VPS vykdytoja turi

vykdyti vadovaudamasi „VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu“, esančia patvirtintos VPS 3 skyriaus 14 dalyje.

54. Privalomos VPS įgyvendinimo viešinimo, įskaitant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, priemonės:

54.1. VPS vykdytojos interneto svetainė. Tai yra privaloma viešinimo priemonė, detalūs reikalavimai šiai viešinimo priemonei nurodyti šių Taisyklių 56 punkte;

54.2. viešinimo ir (arba) aktyvinimo renginiai (vietinio lygmens konferencijos, tarptautinės konferencijos, mugės ir pan.) ir (arba) potencialių vietos projektų paraiškų teikėjų mokymai;

54.3. plakatai, aiškinamieji stendai, informacinės lentos. Aiškinamasis stendas yra privaloma viešinimo priemonė, detalūs reikalavimai šiai viešinimo priemonei nurodyti Viešinimo taisyklėse;

54.4. informavimas internete, spaudoje, per televiziją, radijo kanalais, susijęs su įgyvendinama VPS (kvietimų teikti vietos projektus skelbimas, informavimas apie VPS priemones, įgyvendinamus ir įgyvendintus vietos projektus ir pan.).

55. Kitos VPS įgyvendinimo viešinimo priemonės:

55.1. vaizdo, garso medžiaga, susijusi su įgyvendinama VPS (VPS priemonėmis, įgyvendinamais ir įgyvendintais vietos projektais ir pan.);

55.2. elektroniniai leidiniai;

55.3. priemonės su išoriniu ženkliniu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama EŽŪFKP atributika, kt.).

56. VPS vykdytoja viso VPS įgyvendinimo metu privalo viešinti VPS įgyvendinimo eigą, įvykius ir rezultatus interneto svetainėje, taip pat užtikrinti nuolatinį joje pateikiamos informacijos atnaujinimą. VPS įgyvendinimo viešinimas VPS vykdytojos interneto svetainėje turi būti pradėtas ne vėliau kaip per 1 mėn. nuo Sprendimo dėl paramos įgyvendinti VPS skyrimo gavimo datos. VPS vykdytojos interneto svetainėje turi būti skelbiama bent ši informacija (VPS vykdytoja turi teisę skelbti papildomą informaciją savo nuožiūra):

56.1. VPS aktuali redakcija (įskaitant visus VPS priedus ir pakeitimus). Atlikti VPS pakeitimai ir aktuali (po pakeitimų) VPS versija turi būti paskelbta per 5 d. d. nuo Agentūros pranešimo apie pritarimą VPS keitimui gavimo dienos;

56.2. VVG narių sąrašas (jeigu skelbiama informacija apie juridinius asmenis, nurodoma tik viešai prieinama informacija, o skelbiant fizinių asmenų informaciją būtina juos supažindinti, kaip asmens duomenys bus tvarkomi ir kokiais tikslais skelbiami, bei gauti konkrečių fizinių asmenų rašytinį sutikimą);

56.3. VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo narių pagal atstovaujamas interesų grupes sąrašas (skelbiant fizinių asmenų informaciją būtina juos supažindinti, kaip asmens duomenys bus tvarkomi ir kokiais tikslais skelbiami, bei gauti konkrečių fizinių asmenų rašytinį sutikimą);

56.4. VPS vykdytojos darbuotojų vardai ir pavardės, pareigos, jų kontaktiniai duomenys (telefono Nr., el. pašto adresai);

56.5. bendrieji VPS vykdytojos kontaktiniai duomenys (biuro adresas, darbo laikas, telefono Nr., el. pašto adresas);

56.6. priėmimo į VVG tvarka;

56.7. kvietimai teikti vietos projektus ir su kvietimais susiję dokumentai;

56.8. vietos projektų vertinimo rezultatai;

56.9. vietos projektų tvirtinimo rezultatai;

56.10. informacija apie įgyvendinamus vietos projektus;

56.11. informacija apie įgyvendintus vietos projektus;

56.12. informacija apie planuojamus ir vykusius VPS vykdytojos visuotinius narių susirinkimus, susijusius su VPS įgyvendinimu (skelbimai apie susirinkimus, susirinkimų darbotvarkės (terminas – bent 2 darbo dienos prieš susirinkimą); susirinkimų dalyvių skaičius, susirinkimų protokolai (terminas – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po susirinkimo protokolo suderinimo);

56.13. informacija apie planuojamus ir vykusius VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo, priimančio sprendimus dėl VPS įgyvendinimo, posėdžius (posėdžių darbotvarkės (terminas – bent 2

darbo dienos prieš posėdį); posėdžių dalyvių skaičius pagal atstovaujimą sektorių, posėdžių protokolai (terminas – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po posėdžio protokolo suderinimo);

56.14. informacija apie renginius (įskaitant VVG darbuotojų, potencialių paramos gavėjų mokymus), susijusius su VPS įgyvendinimu (turi būti pateikiamos bent renginių darbotvarkės, informacija apie renginių vietą, dalyvių skaičių; terminas – bent 2 darbo dienos iki renginio pradžios);

56.15. informacija apie VPS vykdytojos atstovavimą (įskaitant visas komandiruotes) Lietuvos ir užsienio renginiuose (taikoma, kai renginiai trunka daugiau negu 1 (vieną) dieną). Komandiruotės ataskaitoje turi būti pateikiama trumpa informacija: kas (pareigos, vardai ir pavardės), kada ir kur dalyvavo, kokia nauda, susijusi su VPS įgyvendinimu, gauta ir ne vėliau kaip per 3 d. d. po komandiruotės, turi būti paviešinta VVG internetiniame puslapyje;

56.16. informacija apie VPS vykdytojos įgyvendinamus ir įgyvendintus kitus projektus (pateikiama bent: projekto pavadinimas, finansavimo šaltinis (-iai), skirta paramos suma, įgyvendinimo laikotarpis ir pagrindiniai projekto tikslai);

56.17. metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos, po jų patvirtinimo Agentūroje;

56.18. informacija apie VPS vykdytojos suteikiamas karjeros galimybes (visų VPS vykdytojos turimų etatų pareigybių aprašymai). Rekomenduojama VPS vykdytojai skelbti informaciją apie laisvas darbo vietas ir į jas priimti atviro (viešo) konkurso būdu iš anksto, turimomis viešinimo priemonėmis pranešti visuomenei apie šias galimybes);

56.19. nuorodos į ES ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius Priemonės įgyvendinimo tvarką;

56.20. nuoroda į senąją (skirtą 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiui) VPS vykdytojos interneto svetainę, jeigu tokia buvo (taikoma, jeigu 2023–2027 m. finansiniam laikotarpiui kuriama nauja interneto svetainė);

56.21. informacija apie korupcijos prevencijos priemones, taikomas VPS vykdytojos veikloje (pvz., mokymai darbuotojams ir valdymo organų nariams). Rekomenduojama VPS vykdytojai numatyti saugią el. paskyrą (langelį) asmeniniams arba anoniminiams pranešimams apie galimos korupcijos, neskaidraus ir nesąžiningo VPS vykdytojos darbuotojų ir (ar) VPS vykdytojos valdymo organų narių veikimo ir (ar) neveikimo atvejus, viešųjų ir privačių interesų konfliktus;

56.22. iki einamųjų metų gruodžio 15 d. parengti ir interneto svetainėje paviešinti ateinančių metų kvietimų pagal VPS priemones grafiką. Informacija apie numatytus kvietimų pagal VPS priemones grafiko pakeitimus Agentūrai turi būti pateikta ne vėliau kaip likus 10 d. d. iki kvietimo pradžios.

XVIII SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

57. VPS vykdytoja už VPS įgyvendinimo rezultatus, įskaitant įgyvendintus VPS įgyvendinimo vidaus stebėsenos veiksmus, atsiskaito teikdama metines VPS įgyvendinimo ataskaitas (Taisyklių 5 ir 6 priedai); priedai tvirtinami žemės ūkio ministro įsakymu iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

58. VPS vykdytoja, vadovaudamasi metiniais VPS įgyvendinimo rezultatais, rengia ir iki kiekvienų einamųjų metų vasario 1 d. pateikia Agentūrai metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus. Metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje turi būti duomenys apie VPS įgyvendinimo pažangą ir rezultatus nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos *Excelio* priedo duomenis užpildo Agentūra iki einamųjų metų, kuriais teikiama metinė VPS ataskaita sausio 15 d. ir išsiunčia kiekvienai VPS vykdytojai, kuri tikslina duomenis, prireikus juos papildo bendradarbiaudama su Agentūra. Metinė VPS įgyvendinimo ataskaita turi būti patvirtinta VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo arba visuotinio narių susirinkimo. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikiamos per ŽŪMIS.

59. Agentūra, gavusi metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, ją įvertina ir priima vieną iš šių sprendimų:

59.1. patvirtinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą. Patvirtinimas yra galimas, kai metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateikiama visa privaloma informacija, nurodyta metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos formoje;

59.2. grąžinti VPS vykdytojai patikslinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, jeigu joje pateikta ne visa prašoma informacija arba Agentūrai kyla abejonių dėl pateiktos informacijos teisingumo, ir (arba) inicijuoti tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą. Grąžinus patikslinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, VPS vykdytoja per ne daugiau kaip 5 darbo dienas patikslina metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia Agentūrai iš naujo;

59.3. atmesti VPS vykdytojos pateiktą VPS įgyvendinimo ataskaitą, jei per Agentūros numatytą terminą VPS vykdytoja nepateikia patikslintos metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos. Atmetus VPS įgyvendinimo ataskaitą, VPS vykdytojai taikomos sankcijos numatytos Taisyklių 84.2 papunkčio skiltyje „VVG neištaiso pažeidimo“.

60. Agentūra išanalizuoja patvirtintas VPS vykdytojų metines VPS įgyvendinimo ataskaitas, parengia ir iki kiekvienų einamųjų metų balandžio 1 d. pateikia Ministerijai suvestinę metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą (suvestinės metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos forma (Taisyklių 7 priedas) tvirtinama žemės ūkio ministro įsakymu iki 2024 m. gruodžio 31 d.), kartu pridėdama visų VPS patvirtintas metines VPS įgyvendinimo ataskaitas ir apibendrintą metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą (Taisyklių 6 priedo (*Excel* formatu) su visų VPS vykdytojų duomenimis. Suvestinėje metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateikiami apibendrinti duomenys apie visų VPS įgyvendinimo pažangą ir rezultatus nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

61. Agentūra, išanalizavusi VPS vykdytojų ataskaitose pateiktą informaciją ir VPS įgyvendinimo pažangą, su VPS įgyvendinimo sunkumais susiduriančioms VPS vykdytojoms (pvz. palyginus su planu labai mažas atrinktų vietos projektų skaičius vienetais ir Eur) gali siūlyti Ministerijai organizuoti technines konsultacijas susijusias VPS įgyvendinimu.

62. Ministerija, vadovaudamasi Administravimo taisyklių 30 punktu, gavusi Agentūros parengtą suvestinę metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, ją įvertina ir priima vieną iš šių sprendimų:

62.1. įtraukti suvestinėje metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateiktus duomenis į SP metinę veiklos rezultatų ataskaitą, teikiamą EK;

62.2. grąžinti Agentūrai patikslinti suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, jeigu joje pateikta ne visa prašoma informacija arba Ministerijai kyla abejonių dėl pateiktos informacijos teisingumo, ir (arba) inicijuoti tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą. Grąžinus patikslinti suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, Agentūra per ne daugiau kaip 5 (penkias) darbo dienas patikslina suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia Ministerijai iš naujo.

63. Agentūra per 15 darbo dienų kiekvienam kalendoriniam ketvirčiui pasibaigus teikia Ministerijai ketvirtinę horizontalių sričių pasiekimų ataskaitos formą (Taisyklių 8 priedas (*Excel* formatu), priedas tvirtinamas žemės ūkio ministro įsakymu iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

64. VPS vykdytojos, Agentūra, taip pat Ministerija turi teisę imtis papildomų VPS įgyvendinimo stebėsenos veiksmų.

65. Agentūra ir Ministerija turi teisę prašyti VPS vykdytojos informacijos, susijusios su VPS įgyvendinimu, o VPS vykdytoja privalo ją pateikti Agentūrai ir Ministerijai.

XIX SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

66. VPS įgyvendinimo vertinimas atliekamas trimis lygmenimis: VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos. VPS vykdytojos lygmeniu atliekamas VPS įgyvendinimo vidaus vertinimas.

Agentūros ir Ministerijos lygmenimis atliekamas VPS įgyvendinimo išorinis vertinimas. Išorinis VPS įgyvendinimo vertinimas gali būti: tarpinis, teminis.

67. VPS vykdytojos vertina VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenis ir rodiklius, nustato VPS įgyvendinimo problemas, informuoja apie tai Agentūrą ir (arba) Ministeriją, teikia joms siūlymus dėl VPS įgyvendinimo problemų sprendimo. VPS vykdytoja šį vertinimą atlieka kartą per metus kartu su metine VPS įgyvendinimo ataskaita pateikia informaciją.

68. Tarpinis VPS įgyvendinimo vertinimas – 2026 m. atliekama VPS įgyvendinimo rezultatų peržiūra, siekiant nustatyti vienos savivaldybės teritorijos VPS vykdytojos ir (arba) labai mažų VPS vykdytojų VPS įgyvendinimo veiksmingumą.

69. Tarpinį VPS įgyvendinimo vertinimą inicijuoja Ministerija, vertinimą atlieka Agentūra. Šiai funkcijai įgyvendinti Ministerija ir Agentūra turi teisę pasitelkti nepriklausomus ekspertus. Ministerija, iki tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo pradžios nustato ir pateikia Agentūrai VPS įgyvendinimo vertinimo tikslą, uždavinius ir nurodo VPS, kurioms bus taikomas tarpinis VPS įgyvendinimo vertinimas, imtį.

70. Teminis VPS įgyvendinimo vertinimas – VPS įgyvendinimo vertinimas pagal iš anksto nustatytą aktualią temą (pvz. VPS identifikuotų poreikių pasiekimas ir pridėtinės vertės VPS teritorijai sukūrimo analizė, planuoto VPS įgyvendinimu pasiekti ir pasiekto pokyčio analizė ir pan.), siekiant išanalizuoti VPS įgyvendinimo gerąją ir blogąją patirtį. Teminio VPS įgyvendinimo vertinimo rezultatai naudojami rengiant ir teikiant metines veiklos rezultatų ataskaitas EK, taip pat tobulinant VPS įgyvendinimo stebėsenos, valdymo ir kontrolės sistemas.

71. Teminį VPS įgyvendinimo vertinimą inicijuoja ir atlieka Ministerija ir (arba) Agentūra. Šiai funkcijai įgyvendinti Ministerija ir Agentūra turi teisę pasitelkti nepriklausomus ekspertus.

72. Tarpinio ir teminio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitas Agentūra arba Ministerijos pasitelkti ekspertai teikia Ministerijai.

73. Ministerija priima galutinį sprendimą dėl tarpinio ir teminio VPS įgyvendinimo vertinimo ir pasiūlytų VPS įgyvendinimo problemų sprendimo tinkamumo. Apie priimtą sprendimą Ministerija informuoja Agentūrą ir VPS vykdytojai.

XX SKYRIUS VPS KEITIMAI

74. VPS keitimas gali būti atliekamas VPS vykdytojos, Agentūros ir (arba) Ministerijos iniciatyva. VPS vykdytojai inicijuojant VPS keitimą pildomas Taisyklių 9 priedas, pažymima kurios VPS dalys keičiamos ir prie kiekvieno VPS keitimo pateikiamos pagrįstos priežastys, kodėl yra inicijuojamas VPS keitimas ir kodėl jis yra būtinas. Visiems VPS keitimams turi pritarti Agentūra. Patvirtinusi VPS keitimą Agentūra pateikia Ministerijai informaciją, susijusią su VPS keitimu.

75. Negalimi šie VPS keitimai:

75.1. panaikinantys VPS atitiktį tinkamumo sąlygoms;

75.2. turintys įtakos VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu paskirtų balų sumai, t. y. kai dėl VPS keitimo VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu būtų skirta mažiau kaip 70 balų;

75.3. keičiantys metinio VPS išlaidų planą (išskyrus atvejus kai VPS įgyvendinimui pridedamos papildomos lėšos).

75.4. keičiantys VPS temą, nusimatytus tikslus ir poreikius, mažinantys VPS nusimatyto ES bendrųjų rezultato ir produktų rodiklių skaičių, ir jų reikšmes. Šie keitimai gali būti leidžiami tik tuo atveju, kai pakartotinai atliekama VPS SSGG analizė bei keitimams po Agentūros įvertinimo pritaria Ministerija.

76. VPS keitimai tvirtinami VPS vykdytojos nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai VPS keitimu kuriamos naujos arba naikinamos patvirtintos VPS priemonės, tokius VPS keitimus turi tvirtinti VPS vykdytojos visuotinis narių susirinkimas.

77. VPS vykdytoja gali inicijuoti 1 (vieną) VPS keitimą per metus ir 3 (tris) papildomus VPS keitimus per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį. VPS keitimai inicijuojami pildant VPS keitimo

pagrindimo formą (Taisyklių 9 priedas), kuri teikiama per ŽŪMIS. VPS vykdytoja, atsižvelgdama į VPS keitimo apimtį, turi teisę prie VPS keitimo pagrindimo formos pateikti lyginamąjį visos VPS ar jos teksto dalies (ištraukos) variantą keitimų sekimo režimu (tokiu atveju VPS keitimo pagrindimo formoje pateikiama nuoroda į pridedamą dokumentą).

78. VPS keitimai, inicijuoti VPS vykdytojos, teikiami Agentūrai, kuri per 20 d. d. atlieka VPS keitimo tinkamumo vertinimą. Jei VPS keitimams turi pritarti Ministerija, Agentūra įvertinus VPS keitimą, teikia svarstymui į Ministerijos projektų atrankos komitetą.

79. Agentūra ir Ministerija turi teisę inicijuoti VPS keitimą dėl SP ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių VPS įgyvendinimo tvarką, pakeitimų, taip pat nustačiusios VPS įgyvendinimo kontrolės ir patikrinimo trūkumų. Tokio pobūdžio keitimus atlieka VPS vykdytoja, Ministerijai ar Agentūrai raštu informavus, kad keitimus galima ar būtina atlikti. Patvirtintus VPS pakeitimus Agentūra pateikia Ministerijai. Šis keitimas neįskaitomas į VPS keitimų skaičių, nurodytą Taisyklių 77 papunktyje.

XXI SKYRIUS VVG PATIKROS VIETOJE

80. Patikros vietoje atliekamos Administravimo taisyklėse numatyta tvarka.

81. Pagal Priemonę finansuojamų administravimo išlaidų (išskyrus bendradarbiavimo išlaidas) patikrinimai neatliekami, išskyrus atvejus numatytus Fiksuotosios normos VPS administravimo išlaidoms apmokėti nustatymo ir taikymo tvarkos aprašo 15 punkte (Taisyklių 2 priedas) ir (arba) kilus įtarimų ir (arba) gavus skundą, kad VPS vykdytoja neskaidriai naudoja VPS administravimui skirtas lėšas ir (arba) VPS vykdytojos veiksmais arba neveikimu galimai pažeidžiami teisės aktai, reglamentuojantys ES paramos panaudojimo tvarką, arba pažeidžiami kitų asmenų teisėti interesai, susiję su Priemonės įgyvendinimu. Tokiais atvejais atliekamos užsakomosios VPS vykdytojos patikros vietoje, kurių metu tikrinami visi su VPS administravimu susiję dokumentai.

82. Jeigu VPS atrankos ar įgyvendinimo metu kyla klausimų dėl VPS vykdytojos veiklos organizavimo, VPS administravimo, gali būti atliekamos suplanuotos VPS administravimo patikros vietoje. Agentūra turi teisę paprašyti VPS vykdytojos atsiųsti reikiamą informaciją apie vykstančius renginius ir (arba) mokymus mobiliąja programėle „NMA agro“ renginių ir (arba) mokymų vykdymo faktams patikrinti. Paramos gavėjams nepateikus šių įrodymų, Agentūra turi kitais būdais įsitikinti, kad renginiai ir (arba) mokymai vyksta.

XXII SKYRIUS SANKCIJOS

83. VPS vykdytojams, netinkamai įgyvendinant VPS, Administravimo taisyklėse numatyta tvarka pagal Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 14 d įsakymu Nr. 3D-80 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų metodika), gali būti taikomos sankcijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

84. Įgyvendinant VPS už padarytus VPS vykdytojos pažeidimus, taikomos:

84.1. bendrosios sankcijos pagal Sankcijų metodiką;

84.2. specialiosios sankcijos už VPS vykdytojos pažeidimus, nurodytus toliau pateikiamoje lentelėje:

Eil. Nr.	Pažeidimo pavadinimas	Pažeidimų rūšių pavyzdžiai	VPS vykdytojos veiksmai ar neveikimas	Taikomos sankcijos dydis
I	II	III	IV	V
1.	VVG ir VPS tinkamumo sąlygų nesilaikymas	1. VPS vykdytojos valdymo organas praranda tinkamumą. Jeigu keičiami VPS vykdytojos valdymo organo nariai ir VPS vykdytoja apie tai nedelsdama (per 5 darbo dienas nuo tos dienos, kai apie tai sužinojo arba turėjo sužinoti) informuoja raštu Agentūrą apie laikiną VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktį tinkamumo sąlygoms, pažeidimas nėra fiksuojamas. Laikina VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms turi būti ištaisyta ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo dienos, kai buvo išsiųstas informacinis pranešimas Agentūrai, išskyrus atvejus, kai vyksta teisminiai ginčai (tokiais atvejais laikina VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms turi būti ištaisyta per 2 mėnesius po galutinio teismo sprendimo priėmimo dienos). Laikino VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms metu priimti sprendimai, susiję su VPS administravimu ir (arba) įgyvendinimu, yra laikomi neteisėtais ir negaliojančiais, išskyrus atvejus, kai: 1.1. sprendimus priima visuotinis narių susirinkimas, kuris atitinka VPS vykdytojos kolegialiam valdymo organui keliamas tinkamumo sąlygas, nustatytas VPS atrankos taisyklėse;	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV kartą – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo (bent vieno)	Sprendimas dėl paramos suteikimo VPS įgyvendinti panaikinamas ir visos išmokėtos paramos lėšos VPS administruoti susigrąžinamos.

		1.2. sprendimus dėl vietos projektų atrankos priima iš visuotinio susirinkimo narių sudarytas, VPS kolegialiam valdymo organui keliamas tinkamumo sąlygas atitinkantis vietos projektų atrankos komitetas; 1.3. sprendimus priima VPS vykdytojos kolegialus valdymo organas, vieno ar kelių narių netekęs dėl nuo VPS vykdytojos nepriklausančių aplinkybių, ir kai sprendimams priimti pakanka esamų narių skaičiaus kворumui ir atitinkčiai VPS kolegialiam valdymo organui keliamoms tinkamumo sąlygoms užtikrinti. 2. VPS vykdytoja netinkamai tvarko finansinę apskaitą. 3. VPS vykdytojos skola Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui sudaro daugiau kaip 50 (penkiasdešimt) Eur.		
2.	VVG įsipareigojimų nesilaikymas	1. VPS vykdytoja pažeidžia atvirumo principą; 2. VPS vykdytoja įdarbina nekvalifikuotus darbuotojus, administruojančius VPS. Neatitinkančiais kvalifikacijos reikalavimų laikomi tie darbuotojai, kurie neatitinka Taisyklių 12.5 papunktyje nurodytų minimalių reikalavimų, keliamų VPS vykdytojos darbuotojams; 3. VPS vykdytojos valdymo organo nariai nerotuojami, neišlaikoma lyčių ir amžiaus pusiausvyra;	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo (bent vieno)	Sprendimas dėl paramos suteikimo VPS įgyvendinti panaikinamas ir visos išmokėtos paramos lėšos VPS administruoti susigražinamos (vertinamas kiekvienas atvejis atskirai; svarbu reikšmingumas, mastas, trukmė, pasikartojimas).

		4. VPS vykdytojos valdymo organo nariai neužtikrina tinkamo viešų ir privačių interesų derinimo; 5. Neviešina VPS įgyvendinimo eigos, įvykių ir rezultatų interneto svetainėje kaip numatyta Taisyklių 56 punkte. 6. VPS vykdytoja nedalyvauja VVG tinkle.		
3.	Kitų VPS vykdytojos pareigų, susijusių su VPS įgyvendinimu, nesilaikymas	1. Nepateikia metinės VPS įgyvendinimo atskaitos arba vėluoja ją pateikti; 2. Neįgyvendina VPS įgyvendinimo veiksmų plano arba vėluoja jį įgyvendinti (nesant objektyvių priežasčių).	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – pakartotinis rašytinis įspėjimas, administracinis patikrinimas ir patikra vietoje; c) III ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo	Paramos VPS administruoti sustabdymas ir (arba) sprendimas dėl paramos suteikimo VPS įgyvendinti panaikinamas, ir (arba) visos arba dalies išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (kiekvienas atvejis vertinamas individualiai; svarbu reikšmingumas, mastas, trukmė, pasikartojimas).
4.	Kitų VPS vykdytojos pareigų, susijusių su EŽŪFKP paramos panaudojimu, nesilaikymas	1. Pažeidžia mokėjimo prašymo pateikimo terminus (jeigu VPS vykdytoja vėluoja pateikti mokėjimo prašymą iki 60 d. d., bet po to jį pateikia, laikoma, kad VPS vykdytoja ištaiso pažeidimą; jeigu VPS vykdytoja nepateikia mokėjimo prašymo arba jį vėluoja pateikti daugiau kaip 60 d. d., laikoma, kad VPS vykdytoja neištaiso pažeidimo); 2. Per nustatytą terminą nepateikia Agentūros prašomos informacijos;	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo	Paramos VPS administruoti sustabdymas ir (arba) sprendimas dėl paramos suteikimo VPS įgyvendinti panaikinamas, ir (arba) visos arba dalies išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (vertinamas kiekvienas atvejis

		3. Per nustatytą terminą neinformuoja Agentūros apie duomenų, nurodytų paraiškoje arba VPS pasikeitimą; 5. Netinkamai saugo dokumentus, susijusius su VPS įgyvendinimu ir administravimu.		atskirai; svarbu mastas, trukmė, pasikartojimas; Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 2 d.).
--	--	---	--	---

XXIII SKYRIUS SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

85. VPS vykdytoja, nesutikdama su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su VPS atranka (vertinimu ir tvirtinimu) arba administravimu, turi teisę Administravimo taisyklėse numatyta tvarka juos apskųsti.

XXIV SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS

86. Informaciją ir paaiškinimus dėl šių Taisyklių taikymo teikia Ministerija raštu ir el. paštu zum@zum.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.

87. Informaciją ir paaiškinimus dėl VPS vertinimo teikia Agentūra el. paštu info@nma.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.

88. Ministerijos pateikta informacija ir paaiškinimai, kurie gali būti aktualūs daugeliui VVG, el. paštu išsiunčiami kaimo vietovių VVG tinklui el. paštu, taip pat Agentūrai.

89. Agentūros pateiktą informaciją ir paaiškinimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui VVG, Agentūra el. paštu išsiunčia kaimo vietovių VVG tinklui, taip pat Ministerijai.

XXV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

90. VPS vykdytojas Administravimo taisyklėse numatyta tvarka privalo saugoti dokumentus, susijusius su VPS atranka ir administravimu.

91. Pasikeitus šioms Taisyklėms, nauji reikalavimai nuo jų įsigaliojimo dienos taikomi vienodai visoms VPS vykdytojoms, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.

92. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos teisės aktų nuostatos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-342](#), 2023-05-24, paskelbta TAR 2023-05-24, i. k. 2023-09826

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 3D-4 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-3](#), 2024-01-02, paskelbta TAR 2024-01-02, i. k. 2024-00017

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 3D-4 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-236](#), 2024-03-21, paskelbta TAR 2024-03-21, i. k. 2024-05076

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 3D-4 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo